

her i Landstinget skulde være Kræfter, som kunde gøre det bedre. Det er imidlertid vist saa sin Sag med de private Lovforslag — ja, hvor der er en almindelig Stemning, hvor man maa sige: her er et Lovforslag, som har fundet den almindelige Stemning og Mening, her er virkelig et Lovforslag, som kommer i den rette Tid, hvor man maa sige: nu er Stemningen der, nu er Tiden der, hvor det skal frem, saa vil ethvert af Tingene, haaber jeg, gøre sig Flid for at gøre Lovforslaget saa godt som muligt, men jeg ved ikke, om just de enkelte Medlemmer af det andet Ting, som fremsatte saadanne Forslag den ene Gang efter den anden, egentlig kunne vente og med Billighed forlange, at man her i dette Ting skal paatage sig en saa stor og vanskelig Opgave, som det i og for sig kunde være at bringe dette Lovforslag i en rimelig Skikkelse. Jeg gør kun disse almindelige Bemærkninger; hvis det viser sig at være muligt og overkommeligt, hvis det er noget, der kan lade sig gøre fra dette Tings Side, skal jeg for mit Vedkommende gerne bidrage dertil.

H. N. Hansen: Jeg tror, at Pletten paa dette Lovforslag, som er kommet til os fra det andet Ting, er Bestemmelsen i § 41, og jeg kan i den Henseende ganske slutte mig til, hvad den ærede Taler, der nu satte sig, udtalte ved Forhandlingens Begyndelse. Jeg tror, at man overdriver denne Sags Betydning i det hele, naar man ser noget meget stort i dette, om der ved en Valghandling til Rigsdagen, paa det Tidspunkt, der her er Tale om, stemmes mundtlig ved Navns Nævnelser eller skriftlig ved Stemmeseddels Afgivelse. Jeg tror, at man i høj Grad overdriver Betydningen heraf. Og efter min Erfaring, som ikke er saa ganske ringe her i Kjøbenhavn paa disse Forholds Omraade, vilde jeg være meget i Tvivl om, fra hvilken Side det stærkeste Valgtryk udøves, det kan der vist ikke siges noget som helst om. Men jeg tror, at det i Virkeligheden er temmelig ligegyldigt, om der ved en Lejlighed, som den, der her er Tale om, stemmes mundtlig ved Navns Nævnelser eller skriftlig ved Stemmeseddels Afgivelse. Jeg tror, at ærede Medlemmer, som se varmt paa denne Sag, heller ikke bør springe over; at vore Forgængere paa den grundlovgivende Rigsforsamling toge denne Sag ganske simpelt og naturligt. Der var lidt Forskel paa Affattelsen af Udkastet og af den endelige Redaktion. I Udkastet hed det, at „i den Orden, hvori Vælgerne møde

for Valgbordene, nævne de mundtlig en af de Kandidater, mellem hvilke der skal vælges“. Det er blevet forandret, uden at jeg kan finde nogen Motivering deraf, til de Ord, der nu staa, at Vælgerne møde og afgive mundtlig deres Stemme. Jeg tror, at dette, at man først skrev, at de nævne vedkommende Kandidat, egentlig var saadan en Udtalelse om, at det er i og for sig det smukkeste. Jeg ved ikke, om de Herrer mindes, at Stuart Mill er gaaet netop den Vej i sin Opfattelse af disse Forhold, at efter at han først i nogen Tid har holdt paa hemmelig Afstemning, gaar han senere over til at forlange mundtlig Afstemning, fordi han synes, det er det hæderligste for de vedkommende, at de møde og sige, hvem de stemme paa. Jeg undertegner ikke dette, fordi jeg i og for sig lige saa godt kan gaa til den modsatte Anskuelse og sige, at naar man stemmer paa en Mand ved Navn, kan det i og for sig lige saa godt være det naturlige, at man gør det ved skriftlig Afstemning. Alt dette nævner jeg kun for at sige, at hele dette almindelige Spørgsmaal, hvem det kommer til Gavn, om man stemmer paa den ene eller den anden Maade, er saare vanskeligt at træffe Bestemmelse om. Der maa man gaa, efter det praktiske Livs Forhold, til, hvad der er det nyttigste og bedste, og det vil være det, der dikterer min Opfattelse i denne Sag. Og der skal jeg føje til, at det ærede Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal) har Ret i, at man efterhaanden rundt omkring i Europa er gaaet over til at stemme skriftlig med Stemmeseddels Afgivelse. Saaledes er Forholdet endogsaa i Preussen. Der stemmes der paa den Maade, vel ikke ved de kommunale Valg, men ved Valgene til den preussiske Rigsdag.

Men, som sagt, Pletten for mig i dette Forslag er Bestemmelsen i § 41. Saa vidt jeg ved, er den laant fra Belgien, der er det mest opagiterede Land, og hvor man derfor har fundet det fornødent at træffe disse Forskrifter. Først træffer jeg deri Forlangendet om, at Stemmesedlen skal lægges ind i en gummeret Konvolut. Jeg har ikke lagt Mærke til, at den høje Regering har foreslaaet noget lignende ved Valgene til Borgerrepræsentationen i Kjøbenhavn. Jeg vil anse dette for ganske ufornødent. Et æret Medlem har talt om, at man ved disse Borgerrepræsentantvalg i Kjøbenhavn afleverede aabne Stemmesedler, og dette er rigtigt; men det er ogsaa fuldt betryggende. Det er ogsaa den Maade, hvorpaa det sker efter den preussiske Lov-